

Płk rez. Biura Ochrony Rządu Grzegorz Sterna

Wybrane zagadnienia w zakresie warunków bezpieczeństwa osób ochraniających w miejscach czasowego pobytu – hotele.

VIP (Very Important Person) to dla hotelu najważniejsza grupa gości. W zależności od standardu obiektu, rodzaj VIP-ów zmienia się. Czasami jest to gość, który nas odwiedza systematycznie od lat, czasami to właściciel obiektu, czasami znana postać ze świata kultury, sztuki ale grupą, która dla wszystkich będzie za każdym razem wyzwaniem to osoby najważniejsze w państwie, te które mają ustawowo zagwarantowaną ochronę, realizowaną przez Biuro Ochrony Rządu.

Biuro Ochrony Rządu działa na podstawie ustawy z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z dnia 30 marca 2001 r.)

Jak wynika z artykułu 2. ustawy o BOR, do obowiązków biura należy ochrona najważniejszych osób, czyli tzw. VIP-ów (Very Important Person), do których należą: Prezydent RP, Marszałkowie Sejmu i Senatu, Prezes Rady Ministrów i wiceprezesa RM, Minister Spraw Wewnętrznych i Minister Spraw Zagranicznych. Ochrona przysługuje również byłym prezydentom, na podstawie ustawy o uposażeniu byłego prezydenta, jak też członkom delegacji zagranicznych, przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej. Z ochrony BOR doraźnie korzysta także grupa osób nie wymienionych w ustawie. Wtedy realizowana jest ona na podstawie decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych, gdy uzna on (na podstawie bieżącej analizy zagrożeń), że takie zabezpieczenie wobec osoby jest konieczne ze względu na dobro państwa. Ochroną objęte też są obiekty służące prezydentowi, premierowi, wymienionym już marszałkom i ministrom. Minister Spraw Wewnętrznych może podjąć również decyzję o zabezpieczeniu innych obiektów i urzędzeń, których ustawa nie wymienia. On też określa jaki jest wtedy zakres działań BOR.

Art. 13 ustawy mówi o uprawnieniach funkcjonariusza BOR. Z treści artykułu wynika że może on wydawać polecenia osobom, których zachowanie stanowi zagrożenie dla osób ochraniających, legitymować, a nawet zatrzymywać podejrzanych osobników. **Istotny jest punkt 5 tego artykułu, który mówi o obowiązku udzielania pomocy funkcjonariuszom BOR** przez wszelkiego rodzaju organy państwowe, jednostki samorządu terytorialnego czy jednostki gospodarcze, prowadzące działalność w zakresie użyteczności publicznej. Ten właśnie przepis stanowi podstawę prawną ewentualnej współpracy BOR i konkretnego obiektu

hotelarskiego, w przypadku korzystania przez VIP-a z jego usług. W uzasadnionych przypadkach funkcjonariusz BOR może się zwracać praktycznie do każdego obywatela o pomoc i takiej pomocy oczekiwać. Żeby realizować powierzone zadania funkcjonariusze BOR mają obowiązek sprawdzać i zabezpieczać obiekty i urządzenia, z których będzie korzystała lub korzysta osoba ochraniająca. Będzie to zarówno miejsce pracy lub zamieszkania, jak też w hotelu, na lotnisku czy środkach transportu kołowego, lotniczego czy wodnego. Zabezpieczenia ochronne realizowane są w oparciu o określone procedury, często przy współdziałaniu Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego, Kontrwywiadu Wojskowego, Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej oraz Państwowej Straży Pożarnej oraz innych urzędów i instytucji.

Instrukcje wewnętrzne BOR określają m.in. co to jest miejsce czasowego pobytu (np. hotel) i jakich środków trzeba użyć (w zależności od analizy zagrożenia), aby je należyście zabezpieczyć. Powyższe realizowane jest z zastosowaniem prawnie określonego katalogu form i metod działań ochronnych określonych zarówno w ustawie o Biurze Ochrony Rządu jak innych przepisach wykonawczych. Przykładowo można wymienić: ochronę osobistą, pirotechniczną, sanitarno-epidemiologiczną i radiologiczną, zabezpieczenie środków transportu i tras przejazdu - tj. te formy i metody, które są najbardziej widoczne w mediach i w kontaktach bezpośrednich przedstawicieli firm, urzędów i instytucji z funkcjonariuszami BOR. W przypadku hotelu wyłącza się czasami całe piętro na potrzeby oficjalnej delegacji, niekiedy tylko konkretny apartament w hotelu; zawsze przed wizytą osoby ochraniającej przyjeżdża specjalny zespół i sprawdza cały obiekt wraz z otoczeniem. W grupie sprawdzającej znajdują się: dowódca odpowiedzialny za zabezpieczenie, funkcjonariusze wykonujący zadanie ochronne, pirotechnik, lekarz sanitarny, funkcjonariusz odpowiedzialny za profilaktykę antyterrorystyczną, transport itp. Często są również przedstawiciele innych instytucji, m.in. organizatora wizyty, protokołu dyplomatycznego, policji, straży pożarnej, inspekcji sanitarnej, kancelarii Prezydenta, Sejmu czy Premiera. Cała ekipa musi obejrzeć obiekt czy się nadaje na planowane spotkanie, czy spełnia wymogi, sprawdzić czy nic nie będzie zagrażało chronionym osobom. Wiadomym jest że wymagania bezpieczeństwa są dla hotelu uciążliwe. Na ogół jednak współpraca układa się dobrze, choć z reguły początki są trudne. Najważniejsze jest jednak, aby zapewnić szeroko rozumiane bezpieczeństwo osobom ochraniającym, jak też innym uczestnikom i gościom hotelowym. Bywało, że były sprzeczności gdy ustawiane były np. urządzenia do sprawdzania osób wchodzących do hotelu: bo goście hotelu nie czuli się swobodnie i często tego sobie nie życzyli. Jednak dzisiaj w dobie wszechobecnego terroryzmu,

rzeczywistość się zmieniała i ci sami goście bez narzekań poddają się kontroli, bo wiedzą że podwyższa to także ich standard bezpieczeństwa.

Działania rekonesansowe (rozpoznawcze) funkcjonariuszy BOR w hotelu

Pierwszym krokiem jest nawiązanie kontaktu z kierownictwem hotelu, wspólnie ustala się jak najlepiej wykonać zadania, by nie zakłócać spokoju innych gości a jednocześnie wypełnić obowiązujące standardy bezpieczeństwa. Należy zapewnić sobie czas na całościowy rekonesans kontrolowanego obiektu; na dokonanie szczegółowych ustaleń z podmiotami zaangażowanymi w przedsięwzięcie, określenie m.in.:

- szczegółów dotyczących charakteru wizyty, pobytu /wizyta oficjalna, prywatna itp./;
- zasad kontroli dostępu / zaproszenia, przepustki, zasady wejść pracowników etc;
- miejsca powitania, tras przejścia, możliwych tras ewakuacji Vip-a;
- warunków do wydzielenia i sprawdzenia wind,
- drożność dróg ewakuacyjnych z budynku;
- działających w budynku systemów infrastruktury technicznej;
- systemów bezpieczeństwa obowiązujący na co dzień w obiekcie;
- zasad przeprowadzenia sprawdzeń profilaktycznych personelu i innych osób współpracujących z obiektem (np.: pokojowe pracujące w firmie outsourcingowej)
- możliwości wydzielenia specjalnych stref bezpieczeństwa w obiekcie (np. wygrodenia płotami, liną, taśmą)
- zasad współpracy pracowników i ochrony hotelu ze służbami ochronnymi BOR
- dokonanie innych niezbędnych ustaleń.

Ważne, by kierownictwo hotelu, zdawało sobie sprawę co podlega zabezpieczeniu, na co zwracana jest szczególna uwaga. Biuro Ochrony Rządu ma z reguły znacznie wyższe wymagania i standardy bezpieczeństwa niż inne służby i organy kontrolne. W zespole zawsze znajduje się pirotechnik i lekarz do kontroli sanitarnej. Lekarz sanitarny BOR nie ma co prawda prawa nakładania kar, ale ma pełny wgląd w proces przygotowania żywności, sprawdzenia czystości stanowiska pracy, książeczki zdrowia personelu, naczyń i sprzętu kuchennego, stanu toalet itp., aby mógł stwierdzić czy obiekt jest pod względem sanitarnym absolutnie bezpieczny. Poza tym obiekt sprawdzany jest kompleksowo przez innych uczestników rekonesansu ze strony BOR. Poczynając od służb technicznych, po służby ochronne. Od terenu otaczającego hotel, poprzez drogi przejścia do obiektu, do apartamentu czy miejsc spotkań na terenie hotelu.

Dokonywany jest bardzo obszerny audyt, przy współpracy z gospodarzami obiektu.

Dobrze jest, by do dyspozycji zespołu kontrolnego, była przygotowana aktualna, pełna dokumentacja dotycząca stanu technicznego budynku, gdyż podlega ona wnikliwej ocenie.

Przykładowy wykaz spraw, które mogą być analizowane przed przyjazdem VIP-a:

- Sprawdzenie dokumentacji odbioru budynku wraz z książką obiektu budowlanego;
- Zapoznanie się z protokołem okresowej kontroli stanu technicznego obiektu budowlanego (instalacja piorunochronna, zabezpieczenia i środki ochrony od porażeń);
- W przypadku obiektu remontowanego sprawdzenie protokołu odbioru robót budowlanych;
- Sprawdzenie protokołu czynności kontrolnych z zakresu ochrony ppoż. – wykonania zaleceń pokontrolnych;
- Ustalenie dostępu do instalacji wodno-kanalizacyjnej;
- Czy instalacje i urządzenia gazowe poddane były próbie szczelności – protokół podpisany przez właściciela i wykonawcę;
- Czy przeprowadzono kontrolę i badania instalacji elektrycznej;
- Sprawdzenie sposobu użytkowania przewodów i kanałów dymowych, spalinowych oraz wentylacyjnych – drożność i szczelność;
- W przypadku instalacji wentylacji mechanicznej sprawdzenie miejsc instalacji czerpni i wyrzutni – protokół stanu technicznego;
- Ocena instalacji telekomunikacyjnej;
- W przypadku wyposażenia obiektu w urządzenia dźwigowe sprawdzenie protokołu kontroli;
- Sprawdzenie czerpni powietrza usytuowanych na poziomie terenu lub na ścianach najniższych kondygnacji, miejsc postojowych, miejsc gromadzenia odpadów stałych i innych źródeł zanieczyszczeń;
- Usytuowanie głównego zaworu wody, gazu i wyłącznika elektrycznego.
- Odbiór budynku nowo otwartego – uzyskanie pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego:
 - Państwowa Inspekcja Sanitarna;
 - Państwowa Inspekcja Pracy;
 - Państwowa Straż Pożarna.
- Posiadanie procedury postępowania na wypadek wystąpienia sytuacji awaryjnych, systemów alarmowania i dróg ewakuacji zgodnie z zobowiązującymi przepisami;

- Sprawdzenie czy w obiekcie znajdują się instalacje, magazyny, urządzenia zawierające substancje niebezpieczne oraz dokonanie oceny ich stanu technicznego zgodnie z zobowiązującymi przepisami;
- Zabezpieczenie oraz obsługa serwisowo konserwacyjna infrastruktury technicznej obiektu w postaci czerpni powietrza, systemów wentylacyjno - klimatyzacyjnych, kotłowni, basenów, ujęć wody i instalacji uzdatniających.

Udostępnienie wyżej wymienionych instalacji oraz zgodę na wykonanie czynności kontrolnych wytypowanym funkcjonariuszom BOR należy do podstawowych zasad współpracy przy organizacji pobytu VIP-a.

W ramach przeglądu dokumentacji technicznej obiektu sprawdzane jest czy były kontrolowane (kontrola przynajmniej raz na rok wynika z prawa budowlanego):

- Instalacje gazowe oraz kominowe (dymowe, spalinowe i wentylacyjne)
- Instalacje służącą ochronie środowiska a więc przyłącza kanalizacyjne, szamba i przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz urządzenia do neutralizacji emitowanych na zewnątrz zanieczyszczeń;
- Elementy budynku, budowli i urządzeń narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne (dachy, rynny i rury spustowe okna, ściany zewnętrzne, instalacje wodociągowe)

Co najmniej raz na pięć lat należy sprawdzać stan sprawności technicznej i wartości użytkowej całego obiektu budowlanego a w szczególności:

- Estetyka obiektu oraz jego otoczenia
- Instalację elektryczną i odgromową w zakresie sprawności połączeń, osprzętu zabezpieczeń i środków ochrony od porażen, oporności izolacji przewodów oraz uziemień.

Kontrole powinny być dokonywane przez osoby posiadające prawem określone uprawnienia w odpowiedniej specjalności:

- kontrolę stanu technicznego instalacji elektrycznych i odgromowych oraz gazowych powinny przeprowadzać osoby mające kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru lub usług w zakresie urządzeń energetycznych lub gazowych;

- przewody dymowe oraz grawitacyjne przewody spalinowe i wentylacyjne może sprawdzać osoba mająca kwalifikacje mistrza w rzemiośle kominiarskim;
- kontrole stanu całego budynku lub elementów takich jak dachy, ściany i instalacje może przeprowadzać osoba mająca uprawnienia budowlane do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi w specjalności architektonicznej, konstrukcyjno-budowlanej lub instalacyjnej.

Właściciel lub zarządca skontrolowanego obiektu zobowiązany jest bezpośrednio po przeprowadzonej kontroli usunąć zauważone nieprawidłowości i odnotować to w „Księżce Obiektu Budowlanego”.

Obowiązek dokonywania napraw wynikających z zapisów i zaleceń rejestrowanych w księżce obciąża również użytkownika części lub całego obiektu, jeżeli stwierdzone zostanie zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska, a w szczególności katastrofę budowlaną, pożar, wybuch, porażenie prądem elektrycznym albo zatrucie gazem lub produktami jego spalania.

Zagrożenie o którym mowa nie musi dotyczyć tylko osoby na której ciąży obowiązek w zakresie napraw, lecz także innych użytkowników tego obiektu, a nawet osób postronnych.

Organami kontrolującymi stan dokumentacji, a tym samym sposób prowadzenia księzek obiektów budowlanych, są jednostki nadzoru budowlanego.

Referat na konferencję „Bezpieczny hotel – oczekiwania i wyzwania wobec EURO 2012”
Warszawa 30.11.2011 r.